

City Deal Energieke wijken, duurzaam en sociaal

Een eerste aanzet vanuit Overvecht, Utrecht door Anne-Jo Visser en Wieb Hendrix

In de wijkbrede aanpak Samen voor Overvecht werken we aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen. Overvecht is een wijk van ruim 34.000 inwoners met meer dan 200 nationaliteiten. Gebouwd na de tweede wereldoorlog met grondgebonden woningen, maar met name ook laag- en hoogbouwflats. De wijk is ruim opgezet, heeft veel groen en meerdere wijkoverstijgende voorzieningen zoals een groot winkelcentrum, twee parken en een zwembad. In de laatste monitortrapportage (september 2020) zien we wisselende ontwikkelingen in de cijfers, soms positief (bijvoorbeeld het algemeen oordeel over de buurt, vertrouwen in de toekomst, variatie in het woningbestand, bieden van informele hulp), maar soms ook negatief (bijvoorbeeld het percentage jeugdige verdachten, jongerenoverlast, gevoelens van onveiligheid, percentage dat niet goed kan rondkomen). Wijkverbetering van Overvecht vraagt een lange adem en inzet van vele partners.

De aanpak van Samen voor Overvecht richt zich op vijf ambities die elkaar onderling versterken:

1. plezierig wonen in een meer gemengde wijk
2. Perspectief voor de jeugd versterken
3. veilige buurten
4. zorg en ondersteuning dichtbij en op maat
5. meedoen en ondernemen

We werken volgens het motto: plek, kans, coalitie aan vernieuwingen in de wijk. En dat doen we aan de hand van vijf principes: samen mét Overvechters, denken en handelen vanuit mogelijkheden, meerdere ambities tegelijk realiseren, verbetering laten zien én positieve communicatie.

Leren en experimenteren in de aanpak van de leefomgeving: groen, veilig en gericht op ontmoeten

Binnen de aanpak leefomgeving zit ook de overstap naar een aardgasvrije wijk voor de noordkant van de wijk. De ambitie is om voor 2030 over te stappen op een duurzame warmtevoorziening. Voor een groot deel van de wijk (noordelijk deel, ca 8.000 woningen) zijn we met de wijk in gesprek over de twee overgebleven opties van een studie naar alternatieven: warmtenet of warmtepomp. Vanuit deze opgave gaan over een paar jaar de straten open om een warmtenet aan te leggen, elektra te verzwaren en brosse gasleidingen te verwijderen. Vanuit de aanpak gericht op een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving zetten we in om de straten zo in te richten dat er ruimte is voor meer groen, een grotere veiligheid en er meer ontmoeting mogelijk is. Groen hebben we nodig zodat bij harde regenbuiten het water weg kan en er ruimte is voor bomen om hittestress tegen te gaan. We

willen straten zoveel mogelijk verkeersveilig (van 50 naar 30km per uur) inrichten. De sociale veiligheid vergroten is ook speerpunt waarbij er meerdere ogen op straatniveau zijn. Wat we willen leren is hoe we zowel infra vragen boven en onder de grond goed kunnen plannen en programmeren en dat we van 1 + 1 ook echt een 3 kunnen maken in de uitvoering zowel boven als onder de grond.

Leren van nieuwe vormen van kansen voor de jeugd en meedoen & ondernemen

Deze aanpak en het verduurzamen van woningen en bedrijfspanden gaat zorgen voor veel werkgelegenheid. Met de beroepentuin, de Ontdekhal (gevestigd in een voormalig tuincentrum waar kinderen en jongeren op een leuke en interactieve manier in aanraking kunnen komen met techniek) en de Bouw=WOW (BBL werkplekken voor jongeren bij verduurzaming en aardgasvrij maken van corporatiewoningen) zetten wij in om jongeren meer te interesseren voor techniek, maar ook ruimte te bieden voor zij-instromers om mee te kunnen doen en vooruit te komen in de wijk. Met al deze nieuwe vormen experimenteren en leren wij om de werkgelegenheid die in de wijk ontstaat te koppelen aan Overvechtse jongeren en werkzoekenden en hen te laten kiezen voor een opleiding met toekomstperspectief.

Op weg naar een nieuwe vorm van stedelijke vernieuwing?

De omvang van de aanpak is zo groot in Utrecht dat wij deze brede aanpak zien als een nieuwe vorm van stedelijke vernieuwing. En een aanpak waarbij we bij iedereen achter de voordeur (kunnen) komen, omdat de energietransitie vraagt om aanpassingen in en om het huis. Zo kunnen we sociaalmaatschappelijke vraagstukken koppelen aan de fysieke opgave om de wijk te verduurzamen. Dit vraagt investeringen in middelen en capaciteit gedurende een langeperiode.

Van het Rijk vragen wij om een breed team te organiseren vanuit diverse ministeries (BZK, EZK, S&W, OC&W, I&W) die in geval van knellende regels snel kunnen schakelen binnen de diverse ministeries. We denken aan een flitsteam/ doorbraakteam dat helpt in deze gevallen. Dit team wordt geleid door een gezaghebbende trekker, die in staat is en gegund wordt door de ministeries heen doorbraken te creëren.